

Kogebøger eller kloge bøger?

Hvad driver en
undervisningsmiddelforfatter?
Anna Karlskov Skyggebjerg,
Center for Børnelitteratur

”Mange læremidler minder stadig om en kokebog med opskrifter på god undervisning, men kokebogen har ændret sig, så den nu knytter an til statslige kostplaner, en beskrivelse af ernæringsindhold og forslag til en smagstest.” Illum Hansen, 2009

De gode lærebøger er som kagebøger!

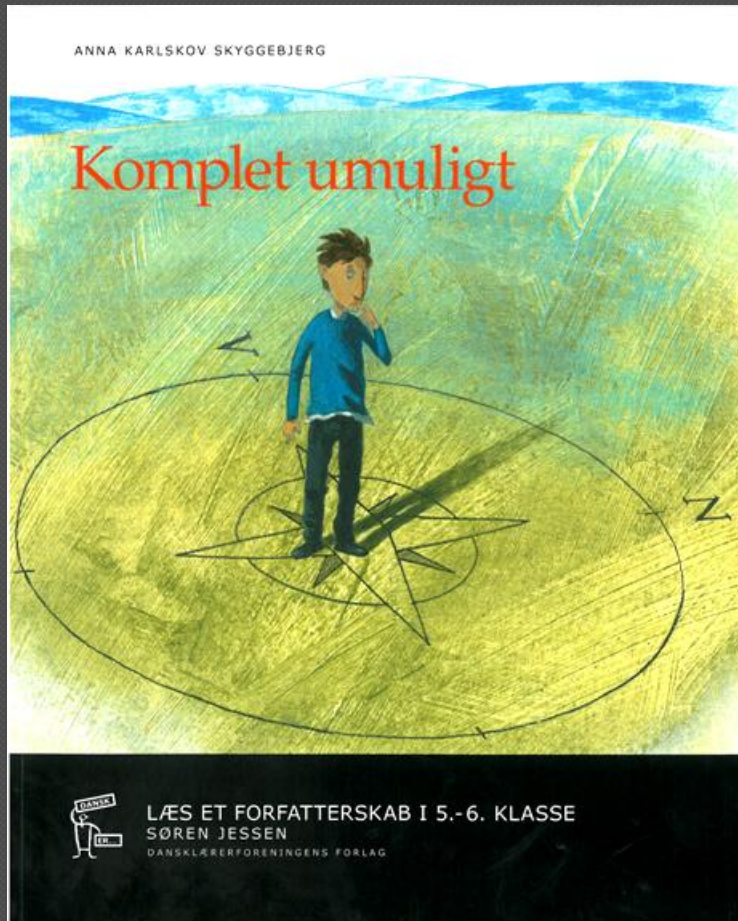
Inspirerende, fornyende,
visuelt animerende og
æstetisk gennemtænkte,
bruger de bedste råvarer
(fra både Middelhavet og
Norden), de mest
eksotiske krydderier og
tager hensyn til den
aktuelle lovgivning og til
borgernes sundhed.

Hvem vil ikke gerne være i
liga med Jamie Oliver -
eller bare Claus Meyer og
Camilla Plum... Alle har
de en didaktisk mission!

Menu

- ◉ Hvorfor er (børne)litteraturpædagogiske læremidler nødvendige?
- ◉ Hvad kan en lærebog tilbyde?
- ◉ Hvilke faktorer, valg og prioriteringer er styrende?
- ◉ Hvordan kan en lærebog ses som en fortsættelse af forskning?

Et didaktisk læremiddel, hvis formål knytter an til den litterære del af danskfaget i 5.-6. klasse.

Bogen indskrives sig i genren "elevbog" til individuel og fælles brug i en kortere periode.

Bogen er en del af en mellemtrinsserie (system): *Dansk er...*, men fungerer uafhængigt.

Bogen indeholder primærtetekster (incl. billeder), opgaver og aktivitetsforslag samt en kort lærervejledning.

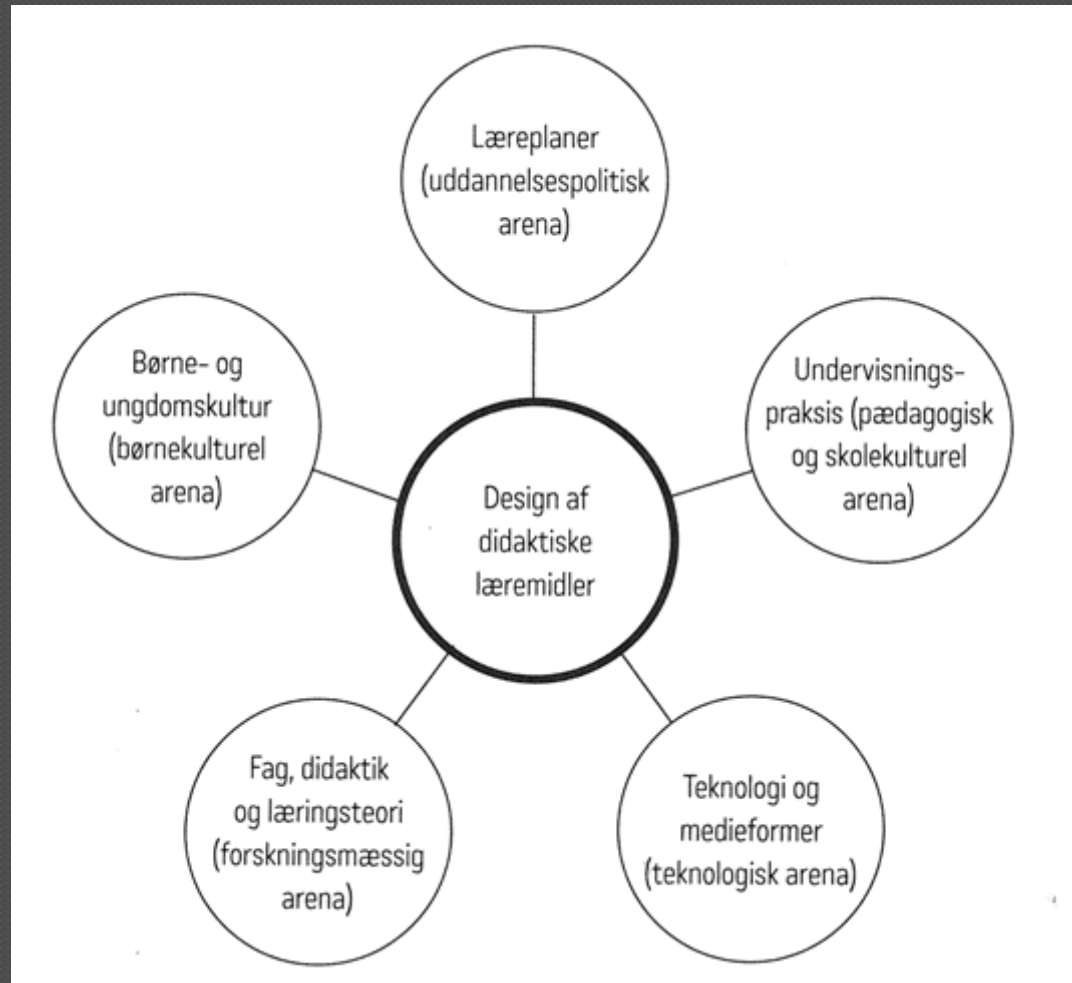
Det litteraturpædagogiske læremiddels relevans

- ◉ Ny børnelitteratur har det svært (viser udlåns- og indkøbsstatistikker).
- ◉ (Børne)litteraturundervisning er i fare for at blive forklædt som "læsetræning" (med fokus på hastighed).
- ◉ Litteraturanalyse kan blive til redskabsrytteri i et fast repertoire.
- ◉ Litteraturoplevelse og –forståelse er i risiko for at blive ordnet over madpakken.

Hvorfor den litteraturpædagogiske lærebog?

- ◉ Inden for litteratur(undervisning) er bogen det ledende medium.
- ◉ Bogens teknologi muliggør, at den kan fungere overalt (hjemme, i skolen, i bussen) uden support.
- ◉ Bøger er i dag billige at producere (og købe..).
- ◉ Bogens form lægger op til langsomhed, dvælen ved det æstetiske udtryk, refleksion.

Hvilke faktorer spiller ind på læremiddelproduktionen?

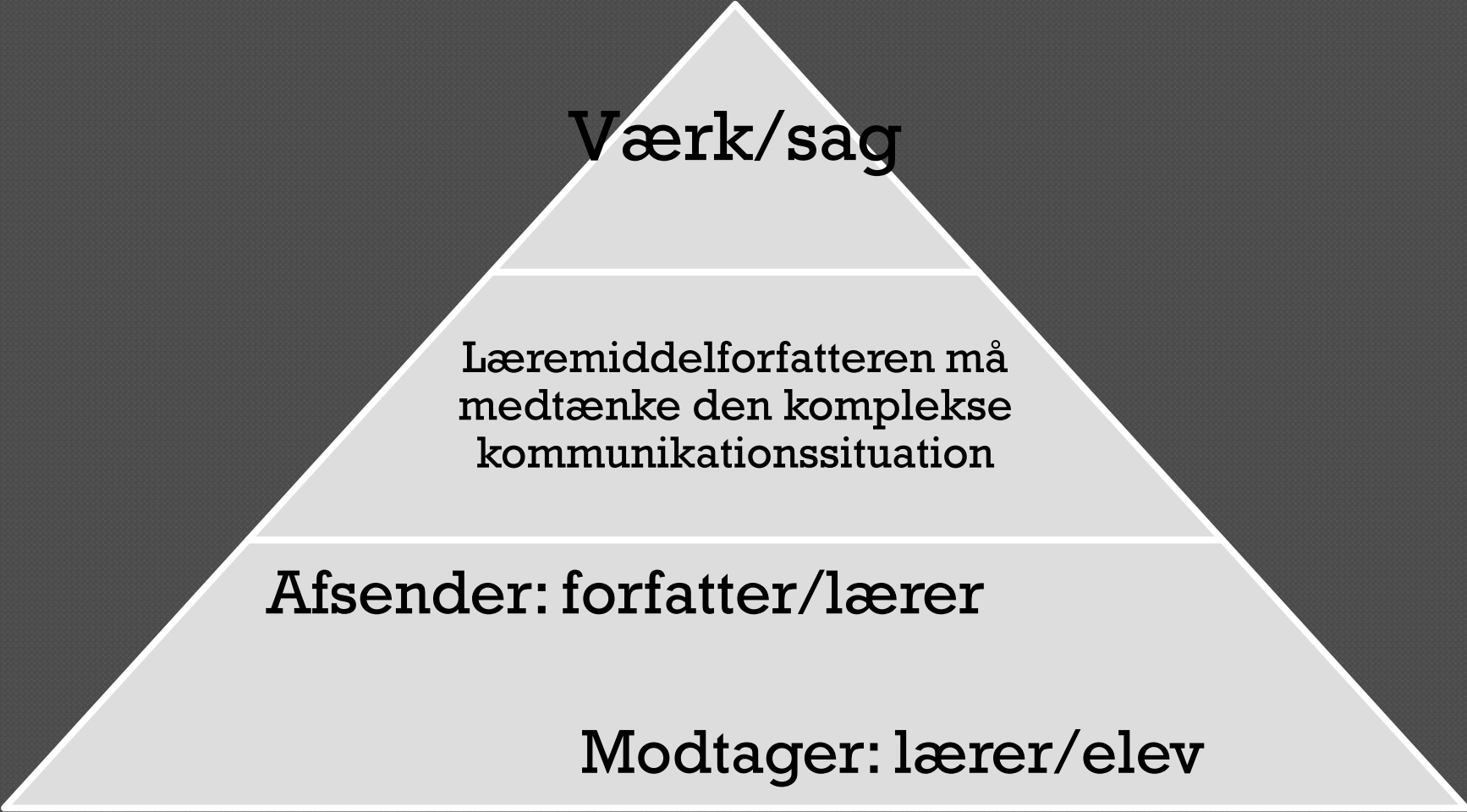

Jens Jørgen Hansen: *Læremiddellandskabet* (2010)

Hvordan opfatter jeg som forfatter disse arenaer?

- ◉ Fag og didaktik er drivkraften
- ◉ En meget væsentlig ambition er at få indflydelse på skolens praksis
- ◉ En anden ambition er at gøre faget vedkommende for børn – også uden for skolen
- ◉ Læreplanerne er et vilkår, men de skal ikke styre for meget
- ◉ De teknologiske og praktiske muligheder er en udfordring (ikke en begrænsning)

Læremidlet som kommunikation

Værk/sag

Læremiddelforfatteren må
medtænke den komplekse
kommunikationssituation

Afsender: forfatter/lærer

Modtager: lærer/elev

Læremidlet som platform for formidling af forskning

- ◉ Man kan formidle indholdet af forskning i et læremiddel (fx konkret viden om børnelitteraturhistorie, genrer, forfatterskabet). Det kræver, at der tages hensyn til kommunikationssituationen (den implicitte elev).
- ◉ Man kan lade forskning influere på formen (fx viden om tekstteorier, litteraturpædagogiske teorier og analysepraksis).
- ◉ Man kan bruge forskningsmæssige erkendelser indirekte (fx viden om børns læsevaner og litteraturvalg i og uden for skolen).
- ◉ Kan et læremiddel være forskning?

Den implicitte elev

- ◉ Skal tiltales i øjenhøjde, men må gerne løfte øjenbrynene lidt (i forundring)
- ◉ Skal indføres i et bestemt stof, men må også tænke videre selv
- ◉ Skal udfordres mundtligt og skriftligt
- ◉ Skal lære at samarbejde
- ◉ Skal efter endt forløb gerne have udviklet sig fagligt (dvs. den implicitte elev er klogere i slutningen)

Billed-(og tekst)oplevelsen bliver dybere ved analyse og perspektivering. Viden og begreber skal understøtte forståelsen (her: oplysninger om surrealisme og Magritte).